

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 9.-10.12.2024 Brysselissä. Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto pyrkii poliittiseen yhteisymmärrykseen ehdotuksesta neuvoston asetukseksi unionin vesillä ja unionin kalastusalueisiin tietyillä unionin ulkopuolisilla vesillä sovellettavien tiettyjen kalakantojen kalastusmahdollisuuksien (Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuudet) vahvistamisesta vuodeksi 2025 ja 2026. Suomi kannattaa kestävää ratkaisua, joka perustuu tieteelliseen neuvoon ja yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin. Suomi kannattaa myös komission esittämiä ankeriaskannan elvyttämiseen tähtääviä rajoituksia.

Neuvosto pyrkii myös poliittiseen yhteisymmärrykseen Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025. Suomi kannattaa kestävää ratkaisua, joka perustuu tieteelliseen neuvoon ja yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin.

Neuvosto keskustelee biotalouden tulevaisuuden mahdollisuuksista. Suomi tukee biotalouden edistämistä EU:ssa.

Neuvosto keskustelee neuvoston päätelmistä yhteisestä maatalouspolitiikasta. Päätelmät pyrittiin hyväksymään lokakuun neuvostossa, mutta yhteisymmärrystä ei saavutettu. Suomi oli valmis hyväksymään puheenjohtajavaltion päätelmäluonnoksen. Puheenjohtajavaltio tuo päätelmät uudelleen keskusteluun ja järjestää keskustelun jatkotoimista.

Neuvosto kuulee tilanneselvityksen asetuksesta koskien eläinten suojelua kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana. Suomi kannattaa ehdotuksen tavoitteita, joilla pyritään parantamaan eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana sekä edistämään lihan ja sukusolujen kuljetusta elävien eläinten sijaan.

Neuvosto kuulee tilanneselvityksen asetuksesta koskien kasvien lisäysaineiston tuotantoa ja kaupan pitämistä. Suomi kannattaa komission ehdotuksen pääperiaatteita.

Neuvosto kuulee tilanneselvityksen asetuksesta koskien metsänviljelyaineiston tuotantoa ja markkinointia. Suomi kannattaa komission ehdotuksen pääperiaatteita.

Neuvosto kuulee myös tilanneselvityksen asetuksesta koskien seurantakehyksen perustamista selvitysmiskykyisiä Euroopan metsiä varten. Suomi pitää tärkeänä asetusehdotuksen tavoitetta tukea näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja edistää metsävaratiedon avointa saatavuutta.

Lisäksi neuvoston muissa asioissa Suomi tuo neuvostoon tiedotusasian ravinteiden kierrätyksen ja biokaasutuotannon pullonkaulojen purkamisesta maatilatasolla.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS 9.-10.12.2024 BRYSSELISSÄ

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

KALASTUS

Neuvoston asetus unionin vesillä ja unionin kalastusaluksiin tietyillä unionin ulkopuolisilla vesillä sovellettavien tiettyjen kalakantojen kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuosiksi 2025 ja 2026 (Komission ehdottama oikeusperusta: SEUT 43 artiklan 3 kohta)

Poliittinen yhteisymmärrys

Neuvoston asetus eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Välimerellä ja Mustallamerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025 (Komission ehdottama oikeusperusta: SEUT 43 artiklan 3 kohta)

Poliittinen yhteisymmärrys

MAATALOUS

Biotalousalan tulevaisuuden mahdollisuudet

Periaatekeskustelu

Viljelijäpainotteinen vuoden 2027 jälkeinen yhteinen maatalouspolitiikka: neuvoston 21. ja 22. lokakuuta 2024 pidetyn istunnon jatkotoimet

Keskustelu

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

MAATALOUS

Asetus eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana

Tilanneselvitys

Asetus kasvien lisäysaineiston tuotannosta ja kaupan pitämisestä
Tilanneselvitys

Asetus metsänviljelyaineiston tuotannosta ja kaupan pitämisestä
Tilanneselvitys

Asetus seurantakehyksen perustamisesta selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten
Tilanneselvitys

Muut asiat

Maatalous

Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
 (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

- a) Asetus tietyillä uusilla genomiteknikoilla tuotetuista kasveista sekä niistä peräisin olevista elintarvikkeista ja rehuista: tilannekatsaus
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
- b) Työ eläinlääkintäalaa koskevien tehtävien alalla Unkarin puheenjohtajakaudella
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
- c) (mahd.) Bioteknologian potentiaali maatalous- ja elintarvikesektorilla
Tanskan ja Espanjan tiedotusasia
- d) (mahd.) Ravinteiden kierrätyksen ja biokaasutuotannon pullonkaulojen purkaminen maatilataloudella
Suomen tiedotusasia
- e) (mahd.) Lainsäädännön kehittäminen droonien käytöstä kasvinsuojeluaineiden levityksessä
Portugalin tiedotusasia

Ehdotus neuvoston asetukseksi unionin vesillä ja unionin kalastusalueisiin tietyillä unionin ulkopuolisilla vesillä sovellettavien tiettyjen kalakantojen kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta (Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuudet) vuodeksi 2025 ja 2026

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto pyrkii poliittiseen yhteisymmärrykseen ehdotuksesta joulukuun maatalous- ja kalastusneuvostossa.

Suomen kanta

Suomi kannattaa kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja ICES:n uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Suomi kannattaa komission ehdotusta ankeriaan kalastuksen rajoittamisesta ankeriaskannan elvyttämiseksi.

Suomi yhtyy tarvittaessa muiden jäsenvaltioiden mahdollisiin huomioihin ja huoliin Atlantilla ja Pohjanmerellä sovellettavien monivuotisten suunnitelmien artikloista 4(6) ja 4(7)

ja niiden soveltamisesta kalastusmahdollisuuksien asettamisessa. Asialla voi olla periaatteellista merkitystä tulevaisuudessa kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen myös Itämerellä.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus sisältää kalastusmahdollisuuksia vuodelle 2025, joista unioni päättää itsenäisesti. Eräitä kalastusmahdollisuuksia esitetään säädettäväksi myös vuodelle 2026. Ehdotus käsittää myös monenvälisiin tai kahdenvälisiin neuvotteluihin perustuvia kalastusmahdollisuuksia. Osa näistä neuvotteluista on saatu päätökseen hiljattain tai on vielä kesken. Neuvottelujen lopputulos pannaan täytäntöön säätämällä jäsenvaltioiden kesken suhteellisen vakauden periaatteen pohjalta suoritettavasta kalastusmahdollisuuksien sisäisestä jaosta. Eräät kalastusmahdollisuudet on ehdotuksessa esitetty merkinnällä ”pm” (pro memoria). Näistä kohdista ei ollut saatavilla ehdotuksen antamisajan kohtana tarvittavaa tietoa. Lisäksi säädetään kalastusta koskevista teknisistä kalastusmääräyksistä unionin vesillä sekä niiden ulkopuolella.

Merkittävä osa komission ehdotuksessa esitetyistä kalakantojen kalastusmahdollisuuksista perustuu Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) esittämään neuvon MSY:n mukaisista kalastusmahdollisuuksista. Eräiden kalakantojen ehdotettuun kalastuksen enimmäistasoon vaikuttaa myös saaliiden maihin purkamisvelvoite.

Komission ehdotuksen johdantokappaleet sisältävät viittauksia Atlantilla ja Pohjanmerellä sovellettavien ja eräitä kalakantoja koskevien monivuotisten suunnitelmien artikloihin 4(6) tai 4(7). Nämä artikkelit liittyvät kalastusmahdollisuuksien tason asettamiseen velvoittavasti tietyissä tilanteissa. Osana lokakuussa 2023 maatalous- ja kalastusneuvostossa syntynyttä ratkaisua Itämerelle asetettavista kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2024 komissio ei edellyttänyt Itämeren monivuotisen suunnitelman vastaavan sisältöisen artikkelin soveltamista. Monivuotiset suunnitelmat eivät ole täysin yksiselitteisiä edellä mainittujen artiklojen osalta. Komissio ehdottaa, että Kattegatin ja Skagerrakin merianturalle asetetaan sivusaalis TAC mainituista artikloista poiketen siten, että siitä ei tule pulonkaulalajia keisarihummerin kalastuksessa.

Kalastusmahdollisuustaulukoita täydennetään Norjan kevätkutuisen sillin osalta pohjoisen Atlantin eräiden rannikkovaltioiden neuvottelujen tuloksena. Suomi saa EU:n kiintiöosuudesta pienen osan perustuen suomalaisten kalastusalueiden sillin kalastushistoriaan Atlantilla Petsamosta ja Rymättylästä käsin 1920 luvulta lähtien 1970 luvun puoliväliin. Rannikkovaltiot neuvottelevat kyseisen sillikannan kalastusmahdollisuuksista ja niiden jaosta perustuen ICES:n neuvonantoon, joka mahdollistaa 401 794 tonnin TAC:n perustuen EU:n, Norjan, UK:n, Färsaarten, Islannin ja Venäjän yhteiseen hoitosuunnitelmaan. Tämä sillikanta on alenevassa trendissä ja on nyt alittanut Btrigger tason. Osapuolet eivät vuoden 2013 jälkeen ole päässeet yhteisymmärrykseen TAC:n jaosta ja ovat siksi asettaneet autonomiset kalastuskiintiöt. Tämän tuloksena saaliiden yhteismäärät ovat monena vuonna ylittäneet ICES:n neuvot.

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) on ankeriasta koskevassa neuvonannossaan vuodelle 2025 esittänyt ankeriaaseen kohdistuvan kaiken kalastuksen kieltämistä myös ankeriaan istuttamista varten ja vesiviljelytarkoituksiin.

Ankerias on Suomen vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi kalalajiksi. Myös ICES toteaa neuvonannossaan vuodelle 2025 ankeriaskannan tilan jatkuvan kriittisenä (IUCN). On huomioitava, että kaikki eurooppalaiset ankeriaat ovat samaa ankeriaskantaa.

Neuvoston asetus 2024/257 ylläpiti vuodelle 2024 aiempaa jäsenvaltioiden velvollisuutta asettaa ankeriaalle vähintään kuuden kuukauden rauhoitusaika, joka ottaa huomioon ankeriaan merkittävimmät vaellusajat. Komissio ehdottaa velvollisuuden jatkamista myös vuodelle 2025. Suomessa on säädetty em. neuvoston asetuksia tiukempi kalastuskieltoaika. Kieltoaika on kestoaltaan 11 kuukautta (1.8.-30.6.). Säädetty kalastuskieltoaika kattaa ankeriaan vilkkaimmat vaellusajat ja ankeriaan kalastus on sallittua ainoastaan heinäkuussa. Ehdotuksessa mahdollistetaan se, että Itämeren jäsenvaltiot keskenään sopivat mainitun kuuden kuukauden ajoituksesta. Jos ei asiasta päästä yhteisymmärrykseen, sovellettavaksi kieltoajaksi Itämerellä tulee 15.9.2025 – 15.3.2026.

Komission ehdotuksessa esitetään ankeriaan vapaa-ajankalastuksen kieltämistä meressä. Kielto on jo voimassa vuonna 2024. Komission ehdotus ei sulkisi mahdollisuutta säätää kansallisesti ehdotuksessa esitettyä tiukempaa ankeriaan kalastuksen säätelyä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta. Neuvosto päättää ehdotuksesta määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaoston (EU17) kirjallinen menettely 8.-11.11.2024

Kalastusjaoston (EU17) kokous 26.11.2024

EU-ministerivaliokunta 15.11. ja 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.11 ja 4.12.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuskiintiöt eivät pääsääntöisesti vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kalataloudelle Suomessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15106/2414720/23 PECHE 44378, +ADD 1, +ADD 2

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/61/2024

Liitteet

Viite

Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Välimerellä ja Mustallamerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto pyrkii poliittiseen yhteisymmärrykseen ehdotuksesta joulukuun maatalous- ja kalastusneuvostossa.

Suomen kanta

Suomi kannattaa kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotus kalastusmahdollisuuksista perustuu mm. läntisen Välimeren pohjakalakantoja koskevaan monivuotiseen suunnitelmaan ja mahdollisuudet ilmaistaan jäsenvaltiokohtaisena pyyntiponnistuksena ja saalisrajoituksin. Osa esitetyistä kalastusmahdollisuuksista pohjautuu Välimeren yleisessä kalastuskomissiossa (GFCM) sovittuihin ratkaisuihin.

Läntisen Välimeren pohjakalakantoja koskevan monivuotisen suunnitelman tavoitteena on saavuttaa kestävästä enimmäistuotosta mahdollistava kalastuskuolevuuden taso vuonna 2020 ja viimeistään vuonna 2025.

Ehdotuksessa Välimerellä sovellettavat pyyntirajoitukset ja muut rajoitukset koskevat mm. jalokorallia, syvänmerenkatkarapua ja muita katkarapuja sekä pieniä pelagisia kalalajeja. Muut rajoitukset koskevat mm. erilaisia pyydyksiä kuten trooleja ja nuottia. Mustallamerellä pyyntirajoitukset koskevat mm. kilohailia ja piikkikampelaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta. Neuvosto päättää ehdotuksesta määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaoston (EU17) kirjallinen menettely 8.-11.11.2024

Kalastusjaoston (EU17) kokous 26.11.2024

EU-ministerivaliokunta 15.11. ja 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.11. (kirjallinen menettely) ja 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuksen järjestelyt eivät vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kalataloudelle Suomessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

13354/24 PECHE 353 + ADD1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/61/2024

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/42/2024-MMM-230

Vehviläinen Anne, Järvinen Joel

29.11.2024

Biotalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024 keskustelee biotalouden tulevaisuuden mahdollisuuksista. Maatalouden erityiskomitean kokouksessa 3.12.2024 ja Coreper I -kokouksessa 4.12.2024 valmistellaan neuvoston keskustelua.

Suomen kanta

Suomen kannat perustuvat E-jatkokirjeeseen Biotalous- ja kalastusneuvoston mahdollisuuksista nykyisten haasteiden valossa (EJ 14/2022 vp), sekä E-kirjeisiin neuvoston suosituksista tietämyksen hyödyntämistä ohjaavista periaatteista (E 131/2022 vp), komission tiedonannosta bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittamiseksi EU:ssa (E 30/2024 vp), Suomen avaintavoitteista EU-vaalikaudelle 2024–2029 (E 58/2023 vp) sekä ennakkovaikuttamisesta tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–) (E 31/2024 vp).

Suomi tukee biotalouden edistämistä EU:ssa.

Suomi pitää komission tavoin tarpeellisena EU:n biotalousstrategian uudistamista vuoden 2025 aikana. Suomi korostaa, että strategiatyön keskiössä tulee olla teollisuuden uudistaminen EU:n kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi, biomassapohjaisten tuotantoketjujen jalostusarvon kasvattamiseksi, kriittisten bioteknologioiden edistämiseksi sekä EU:n resilienssin, avoimen strategisen autonomian, sääntöpohjaisen kaupan ja pitkäjänteisen sitoutumisen varmistamiseksi. (E 30/2024 vp)

Suomi korostaa, että EU:n tulee säilyttää johtoasemansa biotaloudessa ja kyetä vastamaan globaaliin kilpailuun panostamalla voimakkaasti strategisesti tärkeisiin aloihin kuten bioteknologiaan ja biovalmistukseen. (E 30/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että biotalous tunnistetaan horisontaalisesti EU:n politiikoissa ja sen ohjauskeinoissa. Strategisten ja kriittisten teknologioiden täyden hyödyn mahdollistamiseksi tarvitaan myös tehostettuja kohdennettuja bioteknologian ja biotalouden tutkimus- ja kehitystoimia, tuotteiden kaupallistamista, uusien tuotteiden sujuvaa markkinoillepääsyä ja tuotannon skaalautumista. (E 30/2024 vp)

Suomi yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan EU:ssa tulee vahvistaa biopohjaisten tuotteiden kysyntää. Näin ollen Suomi pitää myös tärkeänä toimenpiteitä, joilla uusilla elinkaarimallinnusmenetelmillä varmistetaan fossiili- ja biopohjaisten tuotteiden oikeudenmukainen vertailu, jolla mahdollistetaan, että kuluttajat saavat luotettavan tiedon tuotteen kestävydestä ja ympäristövaikutuksista. (E 30/2024 vp)

Suomi on vaikuttanut EU-avaintavoitteiden mukaisesti systemaattisesti siihen, että biotalouden kasvun mahdollisuudet huomioidaan vahvasti erityisesti EU:n teollisuuspolitiikassa, ja että biotalouden tutkimuksen ja kehityksen panostukset realisoituvat myös investointeina Suomeen ja EU:iin. (E 30/2024 vp)

Suomen tavoitteena on, että biotalous ja bioteknologia sisällytettäisiin tuleviin rahoitusohjelmiin, kuten esimerkiksi TKI-rahoitukseen ja maaseudun kehittämisrahoitukseen. Suomi korostaa, että julkisten investointien rinnalla tarvitaan yksityisiä investointeja. (E 31/2024 vp)

Euroopassa hankitut, tuotetut ja valmistetut biopohjaiset tuotteet lisäävät myös EU:n resilienssiä, kokonaisturvallisuutta ja strategista autonomiaa. Kehityksen kiihdyttämiseksi biotalouden valtavirtaistamisen tarve tulisi tunnustaa vahvemmin muissa EU-politiikoissa ja eri rahoitusinstrumenteissa. (EJ 14/2022 vp)

Suomi katsoo, että biotalous luo mahdollisuuksia maaseutualueiden elinkeinotoiminnan monipuolistamiselle, työpaikkojen luomiselle ja säilyttämiselle, sekä elinvoiman lisäämiselle ja paikallisiin resursseihin perustuvien arvoketjujen kehittämiselle. Biotalouskehittämisellä voidaan parantaa alkutuotannon sekä laajemmin maaseudun ja muiden alueiden elinkeinojen kannattavuutta sekä ekologista, taloudellista sekä sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä esimerkiksi integroimalla alkutuottajat entistä paremmin biotalouden arvoketjuihin. (EJ 14/2022 vp)

Suomi korostaa koko arvoketjun kattavaa ja sektorikohtaisiin vahvuuksiin perustuvaa lähestymistapaa biotaloudessa. Tuotteita ja palveluita voidaan kehittää niin biomassojen kuin muiden ekosysteemipalveluiden pohjalta. Kehityksessä tulee huomioida kestävämmät kulutusvalinnat sekä työvoimaan liittyvät kysymykset ottaen huomioon maaseutu- ja kaupunkiympäristöt sekä niiden väliset vuorovaikutussuhteet. Suomi näkee, että kansalliset biotalousstrategiat ovat väline ohjata strategisesti biotalouden kestävä arvonlisän kasvattamista. (EJ 14/2022 vp)

Suomi huomioi, että biotalous on otettu uutena tavoitteena käyttöön EU:n yhteisessä maatalouspolitiikassa (YMP) ja näkee hyödyllisenä, että komissio seuraa, miten biotaloutta uutena YMP:n erityistavoitteena on edistetty jäsenvaltioissa. Suomi näkee, että biotaloudella on tärkeä merkitys innovaatioiden syntymiselle ja jalkauttamiselle erityisesti maaseudulla. EU:n maaseutuvision luo pohjaa biotalouden kestävien ratkaisujen käyttöön ottamiselle. (EJ 14/2022 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio on toimittanut keskustelun pohjaksi tausta-asiakirjan "Biotalous tulevaisuuden mahdollisuudet: kohti eurooppalaista biotaloussopimusta" (16244/24). Tausta-asiakirjan mukaan biotaloudella on muutospotentiaalia EU:lle, joka edistää kestäväää taloutta, innovatiivisia ratkaisuja ja ympäristön resilienssiä. Tämän potentiaalin hyödyntäminen edellyttää keskeisten haasteiden ratkaisemista, kuten resurssien niukkuuden ja tehokkuuden tasapainottamista, alueellista skaalautuvuutta ja sektorirajat ylittävää integraatiota. Biotalous perustuu alkutuotannon, kuten kestävään maa- ja metsätalouden sekä vesi- ja jätehuollon kilpailukykyä ja kestävyys. Biomassalla voidaan korvata tai vähentää merkittävästi riippuvuutta fossiilipohjaisista materiaaleista tarjoamalla kestäviä ja uusiutuvia vaihtoehtoja.

Globaliin kysynnän kasvaessa biotalous voi olla EU:lle kilpailukykyyn edistäjä. Tutkimuksen lisäksi, lisäämällä biotalouden investointeja voidaan vahvistaa EU:n biomassan tuotantoa, kilpailukykyä, johtajuutta vihreässä teknologiassa, sekä korkean arvonlisän biovalmistuksessa ja kilpailukykyisissä sekä resiliensseissä arvoketjuissa.

Tausta-asiakirjassa korostetaan, että biomassapotentiaali on tietyillä alueilla (etenkin Keski- ja Itä-Euroopassa, sekä Länsi-Balkanilla, Ukrainassa, Moldovassa ja Georgiassa) vajaakäytöllä, ja niiden tuottavuutta ja tehokkuutta voitaisiin parantaa kohdennetuilla investoinneilla ja innovaatioilla.

Tausta-asiakirjassa ehdotetaan, että EU-politiikoissa kiinnitetään huomioita seuraaviin asioihin: 1) politiikkojen ja lainsäädännön puutteet. Yhtenäisten lainsäädäntökehysten puuttuminen rajoittaa usein markkinoiden kasvua ja heikentää kilpailukykyä, 2) kohdennetut kansalliset ohjelmat. Tässä korostetaan kansallisia sekä alueellisia biotalousstrategioita ja -ohjelmia, 3) markkinoille pääsy ja innovaatiotuki. Kansainvälisille markkinoille pääsyn ja kilpailukykyyn vahvistaminen edellyttää EU:n politiikkojen yhdenmukaistamista kansainvälisten standardien kanssa ja T&K-rahoituksen lisäämistä.

Tausta-asiakirjassa todetaan, että kattava eurooppalainen biotaloussopimus, johon sisältyy EU:n biotalousstrategia, sen toimintasuunnitelma ja bioteknologia- ja biovalmistuslaki, tarvittaisiin kattavaksi lainsäädäntökehikoksi, joka tarjoaisi selkeät suuntaviivat, asettaisi kunnianhimoisia tavoitteita ja loisi kannustimia investoinneille ja innovaatioille. Se varmistaisi johdonmukaisuuden EU:n laajempien kestävyys-, kiertotalous- ja ilmasto-tavoitteiden kanssa.

Bioteknologia- ja biovalmistuslaki tarjoaisi ennakoitavat ja suunniteltavat puitteet yhteisen maatalouspolitiikan erityistavoitteelle ja se voisi tarjota vipuvaikutuksen investoinneille. Sopimus puolestaan lisäisi koordinoitua lähestymistapaa T&K-rahoitukseen.

Tausta-asiakirjassa käsitellään myös biomassan kestäväää hyödyntämistä, alueellista ja paikallista yhteistyötä sekä markkinoiden ja sääntelyn yhdenmukaistamisen etuja.

Puheenjohtaja esittää seuraavat kysymykset keskustelun pohjaksi:

- *Miten tuleva YMP voi parantaa biotalouden toimitusketjujen kestävyttä ja resilienssiä samalla kun tuetaan maaseutualueiden taloutta ja minimoidaan ympäristövaikutukset kansallisella ja paikallisella tasolla?*
- *Minkälaiset sääntelyn ja politiikan muutokset ovat tarpeen, jotta voidaan parantaa EU:n biopohjaisten tuotteiden kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla ja samalla varmistaa, että ne ovat yhdenmukaisia EU:n ympäristötavoitteiden kanssa?*

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU18-jaosto (maatalous ja elintarvikkeet) 29.11.2024

EU14-jaosto (metsä) 28.11.2024

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

E-jatkokirje: Biotalousmahdollisuudet nykyisten haasteiden valossa EJ 14/2022 vp
MmVL 23/2018 vpE-kirje neuvoston suosituksista tietämyksen hyödyntämisestä ohjaavista periaatteista E
131/2022 vpE-kirje komission tiedonannosta bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittamiseksi
EU:ssa E 30/2024 vp
TaVL 19/2024 vp
MmVL 13/2024 vp

E-kirje Suomen avaintavoitteista EU-vaalikaudelle 2024–2029 E 58/2023 vp

E-kirje: Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–)
E 31/2024 vp**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijätEnnakkotietojen mukaan EU:n päivitetty biotalousstrategia julkaistaan lokakuuhun 2025
mennessä ja strategian päivitystä koordinoi EU:n komission ympäristöpääosasto (DG

ENV). Lisäksi komission odotetaan ehdottavan erilaisia politiikkainstrumentteja mukaan lukien kiertotalouslaki ja bioteknologia laki.

Unkari on puheenjohtajakaudellaan edistänyt mm. BIOEAST-maiden biotalouksien kehittämistä. Tähän liittyen kilpailukykyneuvoston kokouksessa 29.11.2024 hyväksytään neuvoston päätelmät mahdollisesta Euroopan laajuisesta tutkimus- ja innovointialoitteesta edistämään kestävää luonnonvarojen hallintaa, ruokajärjestelmien turvallisuutta ja biotalouden hyödyntämistä Keski- ja Itä-Euroopan potentiaalin valjastamiseksi. Lisäksi Budapestissa järjestetään 4.–6. joulukuuta korkean tason konferenssi aiheesta “Partnering for the Future: BIOEAST and Beyond”.

Tanska ja Espanja esittelevät maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksen muissa asioissa bioteknologiaa koskevan non-paperin. Suomi tukee aloitetta.

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja 16244/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anne Vehviläinen, biotalousneuvos, MMM/LVO metsä- ja bioenergiayksikkö, p. 0407434407, etunimi.sukunimi@gov.fi

Joel Järvinen, erityisasiantuntija, MMM/LVO metsä- ja bioenergiayksikkö, p. 0503001745, etunimi.sukunimi@gov.fi

Ulla Palander, erityisasiantuntija, TEM/IYR teollisuuspolitiikka, p. 0295049235, etunimi.sukunimi@gov.fi

Erityisasiantuntija Uusitalo Laura, MMM/RO/EUKA, laura.uusitalo@gov.fi, puh. 0295 162 030

VAHVA-tunnus

EU/42/2024

Liitteet -

Viite -

Päätelmät yhteisestä maatalouspolitiikasta - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee neuvoston päätelmistä yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tulevaisuudesta kokouksessaan 9.-10.12.2024. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua kokouksessaan 3.12.2024.

Maatalous- ja kalastusneuvosto pyrki hyväksymään yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tulevaisuutta koskevat neuvoston päätelmät kokouksessaan 21.-22.10.2024 Luxemburgissa. Lokakuun neuvoston kokouksessa ei saavutettu yksimielisyyttä päätelmistä. Puheenjohtajavaltion asiakirjassa 14797/24 antamia päätelmiä tuki 26 jäsenvaltiota. Joulukuun maatalous- ja kalastusneuvostossa on tarkoitus keskustella lokakuun neuvoston jälkeisistä jatkotoimista.

Maatalouden erityiskomitea valmisteli lokakuun neuvoston keskustelua kokouksissaan 16.9.2024, 30.9.2024 ja 11.10.2024.

Suomen kanta

Suomen ennakkovaikuttamiskantoja EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028-) on linjattu valtioneuvoston kanslian selvityksessä E 31/2024 vp.

Hallitus edistää suomalaisen ruoantuotannon toimintaedellytyksiä osana eurooppalaista ruoantuotantoa. Suomi korostaa, että maataloutta on voitava harjoittaa kannattavalla tavalla unionin kaikissa jäsenvaltioissa.

Hallitusohjelmassa todetaan, että maatalouden kannattavuus on edellytys suomalaisen

ruoantuotannon jatkumiselle. Kotimaisen elintarviketuotannon kestävyys ja kilpailukyky kulkevat käsi kädessä.

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan tulee keskittyä ruokaturvan parantamiseen. Tukijärjestelmää on kehitettävä ja yksinkertaistettava siten, että maataloustuet kohdistuvat nykyistä paremmin varsinaiseen ruoantuotantoon.

Maanviljelijöiden tekemä työ ympäristökuormituksen vähentämiseksi on arvokasta, ja sen on oltava kannustavaa ja kustannustehokasta.

Suomi katsoo, että yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmiä ja niiden valvontaa tulisi yksinkertaistaa ja toimeenpanon aiheuttamaa hallinnollista taakkaa vähentää.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio Unkari toimitti lokakuun maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelun jälkeen päätelmistä asiakirjan 14797/24 (puheenjohtajavaltion päätelmät, joita tuki 26 jäsenvaltiota).

Yleisesti puheenjohtajavaltio Unkarin johdolla laaditussa päätelmäluonnoksessa luodaan kuvaa tulevaisuuteen keskittyneestä, viljelijäkeskeisestä YMP:sta, joka tähtää viljelijöiden kilpailukyyn parantamiseen ja aseman parantamiseen ruokaketjussa. Päätelmäluonnoksessa nostetaan esiin viljelijäystävällinen toimeenpanomalli, viljelijöiden kannustaminen vihreään siirtymään ja kestävämpään maataloussektoriin, riskien ja kriisien hallinta, sekä tutkimus- ja innovaatiovetoinen maataloussektori. Puheenjohtaja on MEK:n keskustelussa korostanut, että MEK:n mandaatti on keskittyä päätelmissä vain yhteiseen maatalouspolitiikkaan eikä näin ollen päätelmäluonnokseen sisälly osioita esimerkiksi monivuotisesta rahoituskehiksestä tai kansainvälisestä kaupasta.

Päätelmäluonnoksen ensimmäisessä versiossa tuotiin esiin, että maataloussektori on merkittävässä roolissa EU:n ruuantuotannossa ja elävien maaseutualueiden ja eurooppalaisen kulttuuriperinteen säilyttämisessä. Päätelmäluonnoksessa myös tunnustettiin viljelijöiden vakaiden tulojen tärkeys. Viljelijöiden ikääntyminen ja sukupolvenvaihdosten vähäisyys tunnistetaan päätelmäluonnoksessa alaa vaivaaviksi haasteiksi, joihin tulee etsiä ratkaisuja. Päätelmäluonnoksessa tuodaan esiin tarve yksinkertaistaa CAP-suunnitelman toimeenpanoa ja siihen liittyviä prosesseja hallinnollisen taakan helpottamiseksi. Lisäksi päätelmäluonnoksessa tunnistetaan viljelijöiden tärkeä rooli vihreässä siirtymässä, mutta muistutetaan tarpeesta löytää tasapaino kestävyuden eri ulottuvuuksien välillä.

Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa korostetaan, että yhteisen maatalouspolitiikan tulisi säilyä yhteisenä ja strategisena politiikkavälineenä, ja alleviivataan tarvetta politiikan alojen synergioille ja politiikkakoherenssille, sekä kunnollista vaikutustenarviointia liittyen maatalouteen ja maaseutualueisiin. Luonnoksessa korostetaan myös molempien YMP:n pilareiden vahvaa toimenpidekokonaisuutta myös jatkossa. I pilarin osalta on mainittu mm. suorien tukien, tuotantoon sidottujen tukien ja sektoritoimien tärkeys viljelijöiden tulojen tasapainottajana.

Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa korostetaan myös, että markkinaorientoituneen yhteisen maatalouspolitiikan ohella on tarve myös muun muassa parantaa elintarvikeketjun toimivuutta, parantaa sopimuksentekoa, organisointia ja yhteistyötä maatalousalalla ja torjua epäreiluja kauppatapoja.

Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa alleviivataan, että viljely luonnonhaitta-alueilla vaatii lisäponnisteluja, ja viljelijöille tulisi korvata nämä ponnistelut, lisäkustannukset

ja tulonmenetykset näillä alueilla.

Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa tuodaan esiin, että I pilarin ekojärjestelmät ovat tärkeä toimenpide maataloussektorin siirtymisessä kohti kestävämpiä viljelykäytänteitä. Lisäksi päätelmissä todetaan, että maatalousalalla on rajalliset mahdollisuudet vähentää luonnollisessa prosessissa aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä, joten uusia ratkaisuja tarvitaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Uudessa versiossa huomioidaan, että ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen on joillekin viljelijöille haastavaa, ja korostetaan tarvetta sääntöjen joustavuudelle. Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa korostetaan myös II pilarin alaisten viljelijöille vapaaehtoisten ympäristötoimenpiteiden tärkeyttä ja edelleen kehittämistä.

Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa tunnistetaan vesi maataloustuotannon keskeisenä voimavarana ja korostetaan vesistöjen resilienssin vahvistamista sekä veden hallinnan ja saatavuuden parantamista EU:ssa.

Päätelmäluonnoksen uusimmassa versiossa korostetaan myös, että tutkimus ja innovointi ovat keskeinen tekijä kestävässä ja kilpailukykyisessä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden tuotannossa ja jalostuksessa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston päätelmät. Neuvoston päätelmien hyväksyminen edellyttää jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti suunnittelee oma-aloitemietinnön laatimista liittyen yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuuteen.

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 10.10.2024, 29.11.2024

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 14.-15.10.2024

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 18.10.2024

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14797/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295162073,
sanna-helena.fallenius@gov.fi

Erityisasiantuntija Hanna Muroma, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 038, hanna.mu-
roma@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/42/2024

Liitteet -**Viite** -

Ehdotus: neuvoston ja parlamentin asetukset eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

U 91/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajavaltio esittelee maatalous- ja kalastusneuvostossa 9.-10.12.2024 etenemisraportin liittyen komission asetusehdotukseen, joka koskee eläinten suojelua kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden yhteydessä. Suomi ottaa etenemisraportin tiedoksi.

Komissio julkaisi 7.12.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana (COM(2023) 770 final). Asetuksen käsittely aloitettiin Belgian puheenjohtajakaudella. Unkarin puheenjohtajuuskaudella asetusta on käsitelty viidessä neuvoston työryhmän kokouksessa (3.-4.7.2024, 26.-27.9.2024, 28.10.2024, 13.11.2024 ja 25.11.2024) sekä yhdessä epävirallisessa neuvoston työryhmän kokouksessa (10.10.2024). Unkarin johdolla käsiteltiin järjestäjän lupaa ja eläinkuljettajalupaa (luku II) koskevat artikkelit sekä velvollisuuksia kuljetuksen aikana ja määräpaikassa koskevat artikkelit (luku V). Asetuksen kaikki artikkelit ja liitteet on nyt käsitelty kertaalleen. Luvusta V on Unkarin laatima luonnos, jota jäsenvaltiot ovat voineet kommentoida. Asetuksen käsittelyä jatketaan Puolan puheenjohtajuuskaudella.

Suomen kanta

Suomi kannattaa ehdotuksen tavoitteita, joilla pyritään parantamaan eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana sekä edistämään lihan ja sukusolujen kuljetusta elävien eläinten sijaan. Suomen mukaan on tärkeää ehdotuksen mukaisesti hyödyntää uutta teknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja kuljetusten valvonnassa. Hyvin toimivalla, yhdenmukaisella ja tehokkaalla valvonnalla estetään väärinkäytökset ja epäterve kilpailu.

Suomi katsoo, että teuraseläinten kuljetuksessa on keskeistä rajoittaa kuljetusten kestoa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Suomi kannattaa pääsääntöä, jonka mukaan teuras-kuljetus ei saisi ylittää yhdeksää tuntia. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä poikkeusta, jonka mukaan yhdeksän tunnin matka-aika voi ylittyä, mikäli matka maatilalta lähimpään teurastamoon on yli yhdeksän tuntia. Kyseistä poikkeusta tulisi laajentaa siten, että se mahdollistaisi teuraseläinten noudon useammalta maatilalta.

Suomi katsoo, että kuljetustilan korkeusvaatimus voi rajoittaa mahdollisuuksia käyttää kuljetuksissa kaksikerrosratkaisuja ainakin osalla eläinlajeista tai -ryhmistä. Näin ollen ehdotuksen sisältämiä korkeusvaatimuksia tulee arvioida niiden toimivuuden kannalta.

Suomi mukaan tulee ottaa huomioon säännösten soveltuminen käytännössä myös Suomen ilmasto-olosuhteisiin, pitkiin etäisyyksiin ja suhteellisen pieneen tilakokoon. Suomi katsookin, että kuljetuslämpötiloja koskevissa rajoituksissa tulisi ulkolämpötiloja koskevien rajoitusten ohella huomioida myös kuljetusvälineen sisälämpötila ja lämmityslaitteiden käyttö kylmissä olosuhteissa.

Suomi pitää vasikoiden ikää ja painoa koskevaa rajoitusta kohtuuttoman tiukkana ja katsoo, että sitä tulisi lieventää. Ehdotuksen mukainen rajoitus ei sopisi Suomessa käytössä olevaan vasikoiden kasvatustalouteen eikä edistäisi vasikoiden hyvinvointia Suomen olosuhteissa. Myös siipikarjan kuljetusta koskevia aikarajoituksia tulisi Suomen mukaan lieventää. Siipikarjan vanhempaispolven- ja isovanhempaispolven untuvikot tuodaan Suomeen ulkomailta. Ehdotuksen mukaiset kuljetusaikaa koskevat rajoitukset hankaloittaisivat merkittävästi tuontia.

Ehdotukseen sisältyy täytäntöönpano- ja säädösvallan siirtoa komissiolle. Suomi katsoo, että ehdotettu toimivallan siirto vaikuttaisi asianmukaiselta.

Pääasiallinen sisältö

Asetuksen sisältö on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä U 91/2023 vp.

Puheenjohtajavaltio Unkari on koonnut etenemisraportin, jota ei ole tätä perusmuistiota laatiessa ole saatavilla. Neuvoston työryhmässä käsiteltiin Unkarin johdolla asetuksen järjestäjän lupaa ja eläinkuljettajalupaa koskevan luvun (II) artikkelit (5-10) sekä velvollisuuksia kuljetuksen aikana ja määräpaikassa koskevan luvun (V) artikkelit (18-26). Komissio esitteli artikkelit ja vastasi jäsenvaltioiden esittämiin kysymyksiin. Jäsenvaltiot toimittivat luvun V artikloihin kirjalliset kommentit. Unkari teki niiden pohjalta luonnoksen luvun V artikloista ja se esiteltiin neuvoston työryhmän kokouksessa 25.11.2024. Luvusta II Unkari on pyytänyt jäsenvaltioilta kirjalliset kommentit 8.12.2024 mennessä. Asetuksen kaikki artikkelit ja liitteet on nyt käsitelty kertaalleen. Asetuksen käsittely on vielä kesken ja yksityiskohtaista keskustelua artikloista jatketaan Puolan puheenjohtajuuskaudella.

Asetusta sovelletaan eläinten kaupalliseen kuljetukseen EU:n sisällä sekä kuljetuksiin EU:sta kolmansiin maihin aina määränpäähän asti ja kuljetuksiin kolmansien maiden lähöpaikasta määränpäähän EU:ssa.

Asetusta sovellettaisiin ainoastaan yleisten vaatimusten osalta maatilalla omalla kalustolla tehtäviin laidunkuljetuksiin ja maatiloiden omalla kalustolla tehtäviin alle 50 kilometrin kuljetusmatkoihin. Soveltamisalan rajausta koskisi myös kuljetuksia, joiden kohteena ovat eläinkilpailut, valmennukset, näyttelyt, kulttuuritapahtumat sekä hevosten kilpailu- ja harastetapahtumat.

Asetuksen soveltamisalaan tulisi uutena nykylainsäädäntöön verrattuna vesieläimiä sekä koiria ja kissoja koskevat vaatimukset.

Keskeistä asetuksen vaatimuksissa on uuden tieteellisen tiedon ja teknologian (esim. paikannusjärjestelmät ja sähköiset tietokannat) hyödyntäminen. Ehdotuksen yksityiskohtaiset vaatimukset koskevat rajoitettuja kuljetusaikoja, aikaisempaa suurempia tilavaatimuksia, haavoittuvassa asemassa olevien eläinten huomioimista, ääriämpötiloja koskevia rajoituksia, digitalisaation hyödyntämistä, tiukempia kolmasmaavientiä koskevia vaatimuksia ja tiukempaa valvontaa.

Uutta verrattuna vanhaan lainsäädäntöön on vesieläinten ja koirien ja kissojen kuljetusta koskevat vaatimukset. Ehdotuksessa korostetaan kuljetuksen järjestäjän vastuuta. Merikuljetuksia ei lasketa matka-aikaan lukuun ottamatta siipikarjaa ja kaniineja. Kaikkia kuljetusvälineitä koskevat samanlaiset tilavaatimukset, jotka lasketaan laskentakaavan avulla. Kuljetusvälineiltä edellytetään paikannusjärjestelmiä.

Ehdotuksella pyritään harmonisoimaan seuraamuksia jäsenmaissa. Jäsenvaltioiden tulee päättää itse seuraamuksista, mutta niitä koskevan lähestymistavan tulee olla yhtenäinen.

Ehdotuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä vaaditaan kuljettajilta, kuljetusvälineiltä ja aikaisemmasta lainsäädännöstä poiketen myös kuljetuksen järjestäjiltä. Toimijoiden välisiä vastuita on pyritty ehdotuksessa selkeyttämään nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna. Kuljetuksen järjestäjän vastuuta korostetaan. Kaikki toimijoiden hyväksyntähakemukset tehdään digitaalisesti komission ylläpitämän TRACES-järjestelmän avulla.

Sekä pitkiltä (yli yhdeksän tuntia kestävilä) että lyhyiltä kuljetuksilta edellytetään reittisuunnitelmaa, joka sisältää matkakuvauksen. Pitkien kuljetusten osalta toimivaltainen viranomainen hyväksyy reittisuunnitelman TRACES-järjestelmässä.

Ehdotuksen mukaan lähtöpaikan toimijan ja eläinten kuljettajan tulee allekirjoittaa vakuutus eläinten kuljetuskuntoisuudesta TRACES-järjestelmässä. Matkan päätepisteessä toimijan tulee tehdä TRACES-järjestelmässä ilmoitus eläinten kuljetuskuntoisuudesta. Ilmoituksessa tulee raportoida eläinten lukumäärä, matkan aikana kuolleet ja vahingoittuneet eläimet sekä mahdollinen eläinten lämpöstressi.

Pitkissä kuljetuksissa kuljetusvälineen tosiaikainen sijainti rekisteröidään TRACES-järjestelmään. Tämä antaa mahdollisuuden reittisuunnitelmien toteutumisen tarkastamiseen jälkikäteen.

Jotta ruuantuotanto olisi kestävä, on ehdotuksessa asetettu teuraseläinten kuljetukselle yhdeksän tunnin maksimiaika. Yhdeksän tunnin aikarajasta voisi poiketa toimivaltainen viranomaisen luvalla, mikäli matka lähimpään teurastamoon on niin pitkä, että yhdeksän tunnin aikaraja ylittyy. Poikkeusmahdollisuus on säädetty ajatellen harvaan asuttuja alueita ja esimerkiksi saaria. Siipikarjan ja kaniin teuraskuljetuksille on asetettu 12 tunnin raja.

Muiden kuin teuraskuljetusten osalta kaneja ja siipikarjaa lukuun ottamatta on kuljetusaika rajoitettu ehdotuksessa 21 tuntiin, jonka jälkeen edellytetään eläinten purkua kuormasta ja 24 tunnin lepojaksoja. Tämän jälkeen kuljetus voisi jatkua 21 tunnin ajan. Siipikarjan

osalta kuljetusaika on rajoitettu 24 tuntiin ja kuljetuksen tulee tapahtua 48 tunnin kuluessa kuoriutumisesta.

Kuljetettavien vasikoiden tulee ehdotuksen mukaan olla vähintään viiden viikon ikäisiä ja niiden tulee painaa vähintään 50 kg.

Eläinten lastaukseen ja purkuun kuluva aika lasketaan ehdotuksen mukaan kuljetusaikaan.

Komission ehdotuksella pyritään estämään eläinten kuljetus ääriämpötiloissa. Lämpötiloja koskevissa rajoituksissa raja-arvot perustuvat lähtöpaikan, matkan aikaisen kontrollipisteen ja päätepisteen sääennusteisiin.

Ehdotuksen lämpötiloja koskevat rajoitukset:

- Kuljetusaika ei saa ylittää yhdeksää tuntia, mikäli ulkoilman lämpötila on sääennusteen mukaan alle –5 C-astetta.
- Kuljetusaika ei saa ylittää yhdeksää tuntia, mikäli ulkoilman lämpötila on sääennusteen mukaan päivällä 25–30 C-astetta.
- Mikäli ulkoilman lämpötila on päivällä sääennusteen mukaan yli 30 C-astetta, voi kuljetus tapahtua vain yöaikaan.
- Mikäli ulkoilman lämpötila on sääennusteen mukaan yöllä yli 30 C-astetta, edellytetään 20 % lisäystä tilavaatimuksiin.

Asetusta sovellettaisiin kahden vuoden kuluttua sen voimaantulosta. Kolmen vuoden siirtymäaika voimaantulosta koskisi karja-alusten hyväksyntää, seuraamuksia sekä koiria ja kissoja koskevia vaatimuksia. Viiden vuoden siirtymäaika voimaantulosta koskisi maantiekuljetusten paikannusjärjestelmiä, matka-aikoja koskevia rajoituksia, vasikoiden ikä- ja painorajoitusta sekä tilavaatimuksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artikla 2 kohta (yhteinen maatalouspolitiikka) ja SEUT 114 artiklan 1 kohta (sisämarkkinat), koska sen tavoitteena on poistaa esteitä elävien eläinten kuljetukselta, varmistaa eläinperäisten tuotteiden sisämarkkinoiden sujuvuus ja samalla eläinten hyvinvoinnin suojelun korkea taso.

Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaavat yhdessä maatalouden ja maaseudun kehittämisvaliokunta (AGRI) sekä liikenne- ja matkailuvaliokunta (TRAN). Mietinnön laatijoina toimivat Daniela Buda ja Anna Deparnay-Grunenberg. Kalatalousvaliokunta (PECH) antaa lausunnon.

Kansallinen valmistelu

U-kirjelmä on laadittu maa- ja metsätalousministeriössä. U-kirjelmän valmistelussa on kuultu Ahvenanmaan maakuntahallitusta. Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut lausunnon asetusehdotuksesta 11.1.2024 (ÅLR 2023/9578).

Ehdotusta käsiteltiin maatalous- ja elintarvikejaoston (EU 18) alaisessa eläinlääkintäalajaostossa 12.1.2024 esittelemällä komission ehdotusta. U-kirjelmän luonnos esiteltiin myös maatalous- ja elintarvikejaostolle (EU 18) 16.1.2024.

U-kirjelmä käsiteltiin maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kirjallisessa menettelyssä 19.-22.1.2024.

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 26.-29.1.2024.

Perusmuistio

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 29.11.2024

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä 1.2.2024 (U 91/2023 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto, MmVL 4/2024 vp

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n kohdan 17 (eläinsuojelu) perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Valvonnassa käytettävän automaation ja sähköisten menetelmien arvioidaan tuovan säästöjä ja tehostavan valvontaa. Valvonnassa tultaisiin hyödyntämään aikaisempaa enemmän komission ylläpitämää sähköistä TRACES-järjestelmää. Toimijoiden hyväksyntä ja kuljetuksia koskeva raportointi viranomaisille tapahtuisi kyseisen järjestelmän avulla. Kuljetuksia koskevien tietojen vieminen järjestelmään olisi toimijoiden vastuulla. Näin ollen ehdotus ei todennäköisesti lisäisi hallinnollisia kustannuksia.

Ehdotus näyttäisi tuovan elinkeinolle uusia kustannuksia erityisesti teuraskuljetusten suurempien tilavaatimusten johdosta, mitkä saattavat estää myös kaksikerroskuljetukset lähinnä nautoilla. Suuremmat tilavaatimukset johtaisivat kuljetusten lukumäärän lisääntymiseen kerralla kuljetettavien eläinten lukumäärän pienentyessä ja edellyttäisivät elinkeinolta jossain määrin myös kuljetuskaluston uudistamista.

Erityisesti nautojen teuraskuljetuksissa joudutaan eläimiä noutamaan useammalta tilalta, kun vanhoja lypsylehmiä poistuu tuotannosta. Pitkälti tämän takia nautojen kohdalla yhdeksän tuntia ylittyy Suomessa arviolta 4—20 %:ssa teuraskuljetuksista.

Suomessa on käytössä vasikoiden kasvatusmenetelmä, jossa vasikat kuljetetaan maitotilalta kasvatustiloille noin kahden viikon ikäisinä. Mikäli ehdotuksen mukaiset vasikoiden kuljetuksen ikä- ja painorajoitukset toteutuisivat, johtaisivat ne suurempaan tilatarpeeseen vasikoiden alkuperätiloilla eikä nykyinen kasvatusmalli olisi enää mahdollinen.

Suomi on siipikarjan eläinaineksen osalta täysin riippuvainen ulkomaantuonnista. Suomeen tuodaan siipikarjan vanhempaispolven- ja isovanhempaispolven untuvikot ulkomailta. Mikäli ehdotuksen mukainen siipikarjan kuljetusta koskeva aikaraja toteutuisi, aiheuttaisi se erittäin merkittäviä ongelmia Suomen siipikarjatuotannolle.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asian käsittely neuvoston työryhmässä on vielä kesken. Mikään jäsenvaltio ei ole ilmoittanut vastustavansa koko asetusehdotusta. Jäsenvaltioilla on ollut hyvin paljon yksityiskohtaisia kommentteja eri artikloihin ja liitteisiin.

Asiakirjat

COM(2023) 770 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto,
apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, taina.aaltonen@gov.fi, puh. 0295 162 439
erityisasiantuntija Susanna Ahlström, susanna.ahlstrom@gov.fi, puh. 0295 162 436
neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, puh. 0295 162 073

VAHVA-tunnus

EU/1329/2023

Liitteet -

Viite -

Kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia koskeva asetusehdotus

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

U 45/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajavaltio esittelee maatalous- ja kalastusneuvostossa 9.-10.12.2024 etenemisraportin liittyen komission asetusehdotukseen, joka koskee kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia. Suomi ottaa etenemisraportin tiedoksi.

Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvien lisäysaineistosta (COM(2023) 414 final). Asetuksen käsittely aloitettiin Espanjan ja Belgian puheenjohtajakausilla. Unkarin puheenjohtajuuskaudella asetusta on käsitelty neljässä neuvoston työryhmän kokouksessa (11.7.2024, 3.-4.9.2024, 15.-16.10.2024 ja 27.-28.11.2024). Unkarin johdolla käsiteltiin kasvilajikkeiden rekisteröintiin liittyvän luvun artikkelit. Asetuksen kaikki artikkelit ja liitteet on nyt käsitelty kertaalleen ja kaikista artikloista on myös puheenjohtajavaltioiden laatimat luonnokset, joita jäsenvaltiot ovat voineet kommentoida. Asetuksen käsittely on vielä kesken. Käsittelyä jatketaan Puolan puheenjohtajuuskaudella.

Suomen kanta

Suomen kanta on esitetty tarkemmin U-kirjelmässä 45/2023 vp.

Suomi kannattaa komission ehdotuksen pääperiaatteita, joilla pyritään kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia koskevan lainsäädännön yksinkertaistamiseen, selkeyttämiseen ja johdonmukaisuuden lisäämiseen sekä tieteellisen ja teknisen kehityksen käyttöönoton mahdollistamiseen.

Suomi pitää tärkeänä kasvien lisäysaineiston tuottamisen ja markkinoinnin lainsäädännön yhdenmukaistamista kasvinterveysasetuksen ja valvonta-asetuksen kanssa, mutta hallinnollisen taakan kasvua tulisi välttää.

Suomi kannattaa komission ehdotuksen yleistavoitteita maa- ja puutarhataloustuotannon kestävyiden parantamisesta ja ilmastomuutokseen sopeutumisesta. Suomi suhtautuu varauksella viljelyarvokokeiden laajentamiseen uusiin kasviryhmiin. Suomi katsoo, että laajentamisen sekä uusien kestävyyskriteerien osalta tulee tarkastella ja huomioida tarkoituksenmukaisuutta, käytettävissä olevien menetelmien luotettavuutta ja kustannustehokkuutta, riittävää sovellettavuutta ilmastoltaan erilaisiin viljelyolosuhteisiin ja käytännön toteutukseen liittyviä kysymyksiä.

Suomi katsoo, että säännösten yksityiskohtien sovellettavuudesta käytäntöön on huolehdittava ja niitä on tarvittaessa tarkennettava. Lisäksi on tarvittaessa huomioitava säännösten soveltuminen käytännössä myös Suomen ilmasto-olosuhteisiin ja Suomen viljelyolosuhteiden erityispiirteet.

Pääasiallinen sisältö

Asetuksen sisältö on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä 45/2023 vp.

Puheenjohtajavaltio Unkari on koonnut etenemisraportin, jota ei ole tätä perusmuistiota laatiessa ole saatavilla. Neuvoston työryhmässä käsiteltiin Unkarin johdolla asetuksen kasvilajikkeiden rekisteröintiä koskevan luvun (IV) artikkelit (44-74). Komissio esitteli artikkelit ja vastasi jäsenvaltioiden esittämiin kysymyksiin. Jäsenvaltiot toimittivat artikloihin kirjalliset kommentit. Unkari teki niiden pohjalta luonnoksen artikloista ja se esiteltiin neuvoston työryhmän kokouksessa 27.11.-28.11.2024. Asetuksen kaikki artikkelit ja liitteet on nyt käsitelty vähintään kertaalleen ja niistä on puheenjohtajavaltioiden tekemät luonnokset. Asetuksen käsittely on vielä kesken ja yksityiskohtaista keskustelua artikloista jatketaan Puolan puheenjohtajuuskaudella.

Asetuksen lainsäädäntö on hyvin yksityiskohtaista. Jäsenvaltioilla on ollut paljon yksityiskohtaisia kommentteja. Kasvilajikkeiden rekisteröintiin liittyvistä artikloista keskustelua herätti neuvoston työryhmässä etenkin viljely- ja käyttöarvokokeiden kestävyyskriteerit sekä kokeiden laajennus koskemaan myös vihannes- ja hedelmäkasveja. Jäsenvaltioiden kommentteissa todettiin muun muassa, että kokeiden kriteerien osalta tulee voida huomioida muun muassa erilaisista kasvuolosuhteista tulevat tarpeet. Viljely- ja käyttöarvokokeiden laajennusta uusiin kasviryhmiin ei yleisesti kannatettu. Keskustelua herättivät myös useat muut kasvilajikkeiden rekisteröintiin liittyvät artikkelit ja niiden yksityiskohdat. Lisäksi Unkarin puheenjohtajuuskaudella keskusteluun nousi myös asetuksen rakenne ja sen mahdollinen muuttaminen rakenteen selkeyttämiseksi.

Aiemmin käsiteltyihin artikloihin liittyen keskustelua ovat herättäneet etenkin soveltamisala, määritelmät, sertifiointin vaatimukset, ammattimaisen toimijoiden toimet viranomaisen valvonnassa sekä erien merkitsemiseen ja pakkaamiseen liittyvät vaatimukset.

Komission ehdotuksella on tarkoitus kumota kymmenen kasvien lisäysaineistojen tuottamiseen ja kaupan pitämiseen liittyvää direktiiviä ja korvata ne yhdellä asetuksella. Ehdotuksella muutetaan lisäksi tarvittavilta osin kasvinterveysasetusta (2016/2031/EU), valvonta-asetusta (2017/625/EU) ja luomusasetusta (2018/848/EU). Ehdotus kattaa maa- ja puutarhatalouden kasvien lisäysaineiston ja viinin lisäysaineiston. Ehdotus ei kata koristekasvien taimiaineistoja eikä metsänviljelyaineistoja.

Ehdotuksen yleisenä päätavoitteena on varmistaa, että kaikille käyttäjille on tarjolla korkealaatuisia ja monipuolisia kasvien lisäysaineistoja, jotka ovat sopeutuneet tuleviin haasteisiin. Ehdotuksessa ollaan säilyttämässä nykyisen lainsäädännön kaksi pääpilaria, jotka ovat kasvilajikkeiden rekisteröinti ja kasvien lisäysaineiston erien sertifiointi.

Asetus koskee kasvien lisäysaineistojen tuottamista ja markkinointia EU:ssa sekä erityisesti vaatimuksia, jotka liittyvät: tuotantoon pelloilla ja muissa paikoissa, aineiston luokkiin, aitous- ja laatuvaatimuksiin, sertifiointiin, merkintöihin, pakkaamiseen, tuontiin, ammattimaisiin toimijoihin ja lajikkeiden rekisteröintiin. Näistä vaatimuksista säädetään myös nykyisessä lainsäädännössä. Uutena asian komissio ehdottaa, että asetus koskisi myös mahdollisuutta asettaa erityisiä viljelyn ja tuotannon ehtoja tietyille lajikkeille, joilla voi olla ei-toivottuja agronomisia vaikutuksia.

Asetusta ei sovelleta loppukäyttäjien väliseen, omaan yksityiskäyttöön menevään kasvien lisäysaineiston vaihtoon eikä lisäysaineistoon, joka on tarkoitettu vientiin kolmansiin maihin, viralliseen testaukseen ja tarkastuksiin, kasvinjalostukseen, näyttelyihin tai tieteelliseen tarkoitukseen.

Ehdotuksessa säädetään yleisistä kasvien lisäysaineiston tuottamiseen ja markkinointiin liittyvistä vaatimuksista. Lisäysaineistoa voi tuottaa ja markkinoida vain lajikkeista, jotka on rekisteröity kansalliseen kasvilajikeluetteluun. Kasvien lisäysaineistoa voidaan tuottaa ja markkinoida seuraavissa luokissa: esiperus-, perus-, sertifioitu ja standardisiemen/materiaali.

Uutena asiana komissio ehdottaa ammattimaisten toimijoiden viranomaisen valvonnassa suorittamien tarkastusten ja sertifiointin osalta laajennusta kaikkiin kasvien lisäysaineistosektoreihin ja -luokkiin.

Ehdotuksessa esitetään, että tiettyjen aineistojen osalta voidaan poiketa yleisistä tuotanto- ja markkinointivaatimuksista. Tällaisia aineistoja ovat: heterogeeniset aineistot, alkuperäiskasvilajikkeet, suoraan loppukäyttäjälle markkinoitava aineisto, kasvigeenivarat lakisäätteisten tai virallisesti ilmoitettujen geenipankkien, organisaatioiden ja verkostojen markkinoimana, ja siementen vaihto viljelijöiden kesken. Mainitut vaatimukset ovat alkuperäiskasvilajikkeita lukuun ottamatta uusia. Tiettyjä aineistoja koskevat poikkeukset pidetään voimassa tai niitä muutetaan. Lisäksi säädetään ehdoista tuonnille.

Ehdotuksessa säädetään kasvilajikkeiden rekisteröintiin liittyvistä käytännöistä, jotka ovat pitkälti nykyisen lainsäädännön mukaiset. Rekisteröitävillä lajikkeilla tulee olla virallinen kuvaus ja hyvä viljely- ja käyttöarvo, joka todennetaan viljelyarvokokeissa. Viljelyarvokokeita koskevan vaatimuksen ehdotetaan koskevan maatalouskasvien lisäksi uutena asiana myös vihannes- ja hedelmäkasveja. Komissio ehdottaa laajennuksia viljelyarvon testauksen vaatimuksiin etenkin lajikkeiden kestävyys ja siihen liittyvien ominaisuuksien arvioinnin osalta. Ehdotuksen loppuosassa säädetään menettelysäännöksistä, raportoinnista ja loppusäännöksistä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta, joka antaa oikeusperustan yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien säännösten antamiselle.

Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisenvaliokunta (AGRI). Mietinnön laatijana toimi Herbert Dorfmann. Mietintöluonnos julkaistiin 10.11.2023 ja hyväksyttiin valiokunnassa 19.3.2024. Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI) antoi lausunnon.

Parlamentin täysistunto äänesti mietinnöstä 24.4.2024.

Kansallinen valmistelu

Komission ehdotusta on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU-18) kokouksessa 7.9.2023 (U-kirjelmän valmistelu) sekä 5.12.2023 ja 13.6.2024 (maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu).

U-kirjelmä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. U-kirjeen valmistelussa on kuultu Ahvenanmaan maakunnan hallitusta.

Komission asetusehdotusta ja luonnosta U-kirjelmäksi on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU-18) alaisessa kylvösiemen- ja taimiaineisto-alajaostossa 23.8.2023, 12.9.2023, 10.10.2023, 16.11.2023, 15.12.2023, 12.1.2024, 1.3.2024, 10.4.2024, 14.5.2024 ja 18.6.2024. Syksyn 2024 aikana käsittelyn etenemisestä on informoitu alajaostoa sähköpostin välityksellä.

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 29.11.2024
EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä 13.9.2023 (U 45/2023 vp)
Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto, MmVL 6/2023 vp

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 15 kohdan mukaan maakunnalla on konaan tai pääasiallisesti lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta. Valtakunnan taimiaineistolain soveltamisesta säädetään Ahvenanmaan maakunnassa annetulla maakuntalailla (AFS 97/2013) ja valtakunnan siemenlain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetulla maakuntalailla (AFS 48/2021).

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksen vaikutuksia on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä 45/2023 vp.

Ehdotuksella on taloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisille että toimijoille. Viranomais-tehtävät lisääntyvät todennäköisesti ainakin väliaikaisesti lainsäädännön muuttumisen ja toimeenpanon myötä. Lisäksi IT-järjestelmien osalta nykyisiä järjestelmiä on tarpeen muokata, ylläpitää ja kehittää sekä mahdollisesti tarvitaan uusia järjestelmiä muun muassa raportointiin ja toimijoiden valvontaan, mistä aiheutuu kustannuksia.

Komissio arvioi, että EU:n tasolla taloudelliset vaikutukset liittyvät pääosin viljelyarvokkeiden uusiin kestävyysvaatimuksiin ja kokeiden laajennukseen kaikkiin asetuksen sovel-lus-alueella oleviin kasviryhmiin. Komissio arvioi, että lisääntyneet lajikkeiden kestävyys-vaatimukset voivat nostaa kasvinjalostajien kustannuksia ja kasvien lisäysaineistojen hin-

toja. Vaikutukset Suomessa ovat riippuvaisia siitä kuinka paljon viljelyarvokokeiden järjestelyitä joudutaan muuttaman ja mille kasvilajeille viljelyarvokokeita on tarvetta järjestää. Muutoksista aiheutuu taloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisille että toimijoille etenkin hedelmä- ja vihanneskasvien ehdotettuihin viljelyarvokokeisiin liittyen. Suomessa ei kaikkien kasvilajiryhmien osalta ole kasvinjalostustoimintaa.

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n budjettiin. Ehdotuksesta aiheutuvia kaikkia kansallisia resurssitarpeita ei ole vielä arvioitu ja ne ovat riippuvaisia ehdotuksen ja alempiasteisten säädösten sisällöstä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asian käsittely neuvoston työryhmässä on vielä kesken. Mikään jäsenvaltio ei ole ilmoittanut vastustavansa koko asetusehdotusta. Jäsenvaltioilla on ollut hyvin paljon yksityiskohtaisia kommentteja eri artikloihin ja liitteisiin. Asetuksen käsittely on vielä kesken ja jäsenvaltioiden lopullisista kannoista ei ole tässä vaiheessa tarkkaa tietoa.

Asiakirjat

COM(2023) 414 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto,
apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, taina.aaltonen@gov.fi, puh. 0295 162 439
erityisasiantuntija Kati Lassi, kati.lassi@gov.fi , 02951 62070
erityisasiantuntija Johanna Nykyri, johanna.nykyri@gov.fi, 0295 162 452
neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, puh. 0295 162 073

VAHVA-tunnus

EU/955/2023

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/954/2023-MMM-125

Paanukoski Sanna

25.11.2024

Asetus metsänviljelyaineiston tuotannosta ja markkinoinnista

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

U 46/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajavaltio esittelee maatalous- ja kalastusneuvostossa 9.-10.12.2024 edistymisraportin komission asetusehdotuksesta metsänviljelyaineiston tuotannosta ja markkinoinnista.

Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metsänviljelyaineistosta (COM(2023) 415 final). Asetusta on käsitelty Espanjan ja Belgian puheenjohtajakausien aikana ja viimeksi Unkarin kaudella 10.7.2024, 12.-13.9.2024, 24.-25.10.2024 ja 20.11.2024 pidetyissä työryhmäkokouksissa. Lisäksi ehdotuksen yksityiskohdista on keskusteltu useassa epävirallisessa työryhmäkokouksessa. Ehdotuksen artikkelit, liitteet ja johdanto on käsitelty useampaan kertaan, mutta edelleen on joitakin artikloja, joiden käsittely on kesken. Tärkein asia, josta ei olla päästy sopuun, on valvonta-asetuksen (OCR) soveltaminen, josta Coreper I keskusteli 6.11.2024. Asetusehdotuksen käsittelyä jatketaan Puolan puheenjohtajakaudella.

Suomen kanta

Suomen kanta on esitetty tarkemmin U-kirjelmässä 46/2023 vp. Suomi kannattaa ehdotuksen pääperiaatteita, joilla pyritään metsänviljelyaineiston tuotantoa ja markkinointia

koskevan lainsäädännön selkeyttämiseen ja johdonmukaisuuden lisäämiseen sekä uuden tieteellisen ja teknisen kehityksen käyttöönoton mahdollistamiseen. Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että metsänviljelyaineistoa koskevat säännökset on säilytetty erillisinä kasvien lisäysaineistoa koskevasta lainsäädännöstä ja metsänviljelyaineistoa koskeva lähestymistapa ja erityisterminologia on säilytetty. Suomi pitää tärkeänä, että asetusehdotus on linjassa OECD:n metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmän säännösten kanssa. Suomi pitää tärkeänä metsänviljelyaineistoa koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista kasvinterveyslainsäädännön kanssa. Suomi kannattaa ajatusta entistä paremmasta varautumisesta metsänviljelyaineistonsaatavuuden osalta laajoissa tuhotilanteissa. Suomi pitää tärkeänä sitä, että jäsenvaltiot saavat itse määritellä, mikä on riittävän varautumisen taso.

Suomi suhtautuu kriittisesti hallinnollisen taakan kasvun lisääntymiseen. Erityisesti sähköisen asioinnin etenemistä on seurattava huolellisesti, jotta järjestelmien käytettävyys ja tietoturva voidaan varmistaa. Suomi katsoo, että säännösten yksityiskohtien sovellettavuudesta käytäntöön on huolehdittava ja niitä on tarvittaessa tarkennettava. Suomi katsoo, että komissiolle ehdotettujen toimivallan siirtoa koskevien valtuussäännösten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Alemman asteisten säädösten asianmukaisuutta on tarpeen arvioida tarkemmin jatkokäsittelyssä, jossa on pyrittävä sekä varmistamaan alempiasteisten säädösten soveltuminen Suomen ilmasto-olosuhteisiin, että huomioimaan Suomen metsänviljelyolosuhteiden erityispiirteet.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei ole tätä muistiota laadittaessa vielä toimittanut jäsenvaltioille edistymisraporttia.

Komission asetusehdotus (COM(2023) 415 final).

Asetuksen sisältö on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä 46/2023 vp.

Komission ehdotuksella on tarkoitus kumota nykyinen direktiivi metsänviljelyaineiston kaupasta ja korvata se asetuksella. Ehdotuksella muutetaan lisäksi tarvittavilta osin kasvinterveysasetusta (2016/2031/EU) ja valvonta-asetusta (2017/625/EU). Lainsäädäntöuudistuksen tarkoituksena on lisätä lainsäädännön selkeyttä ja johdonmukaisuutta sekä yhteensoveltuvuutta muiden lainsäädäntöjen kanssa. Ehdotus liittyy Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja siihen liittyviin komission strategioihin, kuten EU:n metsästrategiaan.

Asetusehdotuksen tavoitteena on varmistaa korkealaatuisen metsänviljelyaineiston kestävä tuotanto, markkinointi ja jäljitettävyys unionissa sekä sisämarkkinoiden toiminta. Asetuksen avulla halutaan auttaa ylläpitämään ja luomaan kestäviä metsiä, suojelemaan biologista monimuotoisuutta sekä elvyttämään metsäekosysteemejä. Erityisesti halutaan tukea puun ja biomassan tuotantoa, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillintää sekä metsäpuiden geenivarojen suojelua. Asetusehdotus kattaa tiettyjen, liitteessä I lueteltujen metsänviljelyaineiston tuotannon kannalta tärkeiden puulajien metsänviljelyaineiston (siementen ja taimien) tuotannon ja markkinoinnin. Liitteeseen ollaan lisäämässä tiettyjä lajeja jäsenvaltioiden toiveesta. Listan ulkopuolelle jääviä lajeja on mahdollista säännellä kansallisella lainsäädännöllä tai soveltaa niihin maan sisäisesti EU-säännöksiä.

Asetuksella ei säädeltäisi metsänviljelyaineiston käyttöä, joka kuuluu jäsenvaltioiden omaan toimivaltaan. Asetus ei myöskään koskisi vientiin, valintajalostukseen tai tieteellisiin tarkoituksiin käytettävää metsänviljelyaineistoa eikä maatalous- ja puutarhakasvien lisäysaineistoa (PRM).

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi perusaineiston hyväksymisestä sekä hyväksytystä perusaineistosta tuotetun metsänviljelyaineiston markkinointia koskevista vaatimuksista. Hyväksytystä perusaineistosta kerätylle metsänviljelyaineistolle olisi myönnettävä kantatodistus ja metsänviljelyaineisto olisi pidettävä erillään kaikissa tuotannon ja markkinointivaiheissa. Jokaiselle markkinoitavalle erälle olisi annettava koodi ja tietyt, ostajalle annettavat tiedot sisältävä virallinen etiketti. Lisäksi markkinoitavalle erälle olisi annettava lisätietoja sisältävä erillinen toimijan dokumentti. Sekä virallinen etiketti että toimijan dokumentti voidaan antaa sähköisessä muodossa, jolloin metsänviljelyaineiston pakkaukseen olisi liitettävä QR-koodi tai vastaava tapa, jota hyödyntäen tiedot löytyisivät. Jäsenvaltioiden olisi mahdollista hakea väliaikaista markkinointilupaa aineistolle, joka ei täytä vaatimuksia. Ammattimaisten toimijoiden olisi jatkossakin rekisteröidyttävä. Heidän velvoitteenaan olisi asettaa metsänviljelyaineiston loppukäyttäjien saataville kaikki tarvittavat tiedot aineiston soveltuvuudesta tiettyihin ilmasto- ja ympäristöolosuhteisiin.

Asetuksella halutaan helpottaa metsäpuiden geenivarojen suojeluun tarkoitettua metsänviljelyaineiston tuotantoa ja markkinointia. Tästä syystä tällaiselle aineistolle esitetään omia kriteerejä perusaineiston hyväksymiseen ja markkinointiin liittyen. Puulajikohtaisia valmiussuunnitelmia, joilla taataan riittävä metsänviljelyaineiston tarjonta vakavissa metsätuhotilanteissa, esitetään vapaaehtoisiksi.

Metsänviljelyaineiston tuonti olisi edelleen sallittu OECD:n metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmään kuuluvista kolmansista maista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta, joka antaa oikeusperustan yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien säännösten antamiselle.

Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). Mietinnön laatijana toimii Herbert Dorfmann. Mietintöluonnos julkaistiin 10.11.2023. AGRI-valiokunta hyväksyi mietintönsä 19.3.2024. Parlamentin täysistunto äänesti mietinnöstä 24.4.2024.

Kansallinen valmistelu

Komission ehdotusta on käsitelty EU-asioiden komitean metsätalousjaoston (EU14) kokouksessa 7.9.2023 (U-kirjelmän valmistelu) ja 28.11.2024 (maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu) sekä sähköpostimenettelyssä 1.12.2023 ja 11.6.2024 (maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu).

U-kirjelmä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. U-kirjeen valmistelussa on kuultu Ahvenanmaan maakunnan hallitusta.

Asetusehdotusta on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU-18) alaisessa kylvö-

siemen- ja taimiaineisto-alajaostossa 23.8.2023, 24.10.2023, 7.2.2024 ja 3.5.2024. Syksyn 2024 aikana käsittelyn etenemisestä on informoitu alajaostoa sähköpostin välityksellä.

Metsäjaoston (EU14) kokous 28.11.2024 (maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu)
EU-ministerivaliokunta 4.12.2024 (maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu)

Eduskuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta 13.10.2023. valiokunnan lausunto MmVL 7/2023 vp
Suuri valiokunta 20.10.2023. Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto, MmVL 7/2023 vp, saapui valiokuntaan. Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 74/2023 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Koska kyseessä on asetus, on se sellaisenaan sovellettava. Suomessa asiasta on säädetty laissa metsänviljelyaineiston kaupasta (241/2002). Ehdotettu uusi asetus aiheuttaisi lakiin muutostarpeita.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 15 kohdan mukaan ehdotus kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluva lainsäädäntö on maakunnassa pantu täytäntöön metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetulla maakuntalailla (ÅFS 60/2003).

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksen vaikutuksia on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä 46/2023 vp.

Ehdotuksella on taloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisille että toimijoille, mutta kaikkia ehdotuksesta aiheutuvia resurssitarpeita ei ole vielä arvioitu. Asetusehdotuksen toimeenpano aiheuttaisi lisärahoitustarpeita erityisesti Ruokavirastolle sen ylläpitämän metsänviljelyaineiston MEVI-tietojärjestelmän päivittämisen ja muutostöihin.

Mahdollisen valmiussuunnitelman valmistelu ja toimeenpano aiheuttavat resurssitarpeita maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa ja Luonnonvarakeskuksessa. Lisäksi on varauduttava toimijoille varautumisesta mahdollisesti aiheutuviin kustannuksiin.

Ehdotuksen mukaisista muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Mahdollisista lisäresursseista linjataan tarvittaessa normaaliin tapaan julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarvioita koskevissa päätöksentekoprosesseissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Mikään jäsenvaltio ei ole ilmoittanut vastustavansa asetusehdotusta.

Haasteellisin vielä ratkaisematon kysymys on lainsäädännön valvonnan järjestäminen.

Virallisen valvonnan puitteiden yhdenmukaistaminen on olennainen osa komission ehdotusta ja sen vuoksi komissio esittää, että metsänviljelyaineistosektoriin sovellettaisiin virallista valvonta-asetusta (EU) 2017/625) (OCR). Useat jäsenvaltiot vastustavat virallisen valvonta-asetuksen soveltamista, sillä heidän mielestään se toisi lisää hallinnollista taakkaa ja olisi helpompaa, jos valvonnasta ei olisi säädetty eri dokumentissa. Unkarin puheenjohtajakaudella valvonnan järjestämiseen on haettu aktiivisesti ratkaisua ja valvonta-asetuksen soveltamiseen on ehdotettu useita poikkeuksia ja vaatimusten lievennyksiä. Saksa ja Itävalta Espanjan tukemana ovat tuoneet keskusteluun oman ratkaisuehdotuksensa, jossa valvonnasta säädettäisiin metsänviljelyaineistoasetuksessa. Asiasta on järjestetty kaksi pöydänympärikierrosta, mutta määräenemmistöä ei olla saavutettu kummankaan ehdotuksen osalta. Asiasta keskusteltiin Coreper I –kokouksessa, mutta määräenemmistöä ei löytynyt ja asia palautettiin neuvoston työryhmään.

Valvonnan yhdenmukaistaminen on tarpeen toimijoiden oikeusturvan ja metsänviljelyaineiston kaupan kansainvälisen luonteen vuoksi. Unkarin esittämän kompromissiehdotuksen sisältämien lukuisten poikkeusten myötä asetuksesta aiheutuvaa hallinnollista ja taloudellista taakkaa on myös merkittävästi vähennetty, sillä jäsenvaltioiden ei esimerkiksi tarvitsisi valmistella monivuotisia valvontasuunnitelmia tai akkreditoida laboratorioita. Lisäksi kompromissiehdotuksen mukaan valvonta-asetuksen soveltamiseen annettaisiin kahden vuoden lisäaika, eli kaikkiaan seitsemän vuotta.

Suomessa metsänviljelyaineiston tuotantoa ja markkinointia valvoo Ruokavirasto, joka on jo tällä hetkellä järjestänyt metsänviljelyaineiston valvonnan kasvinterveyssäännösten osalta valvonta-asetuksen säännösten mukaisesti.

Asiakirjat

COM(2023) 415 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvaraosasto
neuvotteleva virkamies Sanna Paanukoski, sanna.paanukoski@gov.fi, 0295 162 449

VAHVA-tunnus

EU/954/2023

Liitteet -

Viite -

MMM

Perusmuistio

EU/1295/2023-MMM-50

Roppola Juha

26.11.2024

Perusmuistio; EU-komission asetusehdotus metsien tilan seurannasta – edistymisraportti; AGRIFISH 9.-10.12.2024

AGRIFISH 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustele 9.-10.12.2024 edistymisraportista, joka koskee asetusehdotusta EU:n metsien seurankehuksesta. Euroopan komissio julkaisi 22.11.2023 ehdotuksensa (COM(2023) 728) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi monitorointikehyksen perustamisesta resielienttejä eurooppalaisia metsiä varten. Ehdotukseen sisältyy myös suuntaviivat vapaaehtoisille kansallisille metsäsuunnitelmille. Ehdotus perustuu EU:n metsästrategiaan 2030 (COM(2021) 572). Komissio julkaisi vuoteen 2030 ulottuvan strategian 16.7.2021. Ehdotusta on käsitelty maatalous- ja kalastusneuvoston johdolla ja metsien monitorointia varten perustetussa ad hoc -työryhmässä alkuvuodesta asti. Suomi esitti yhdessä neljän muun jäsenvaltion kanssa maatalous- ja kalastusneuvostossa 23.9.2024 tiedotusasiaa metsien tilan seurannasta. Coreper I keskusteli suuntaviivoista jatkokäsittelylle 27.11.2024. Ympäristöneuvosto keskusteli ehdotuksesta 18.12.2023.

Suomen kanta

Suomen kanta seurantakehykseen perustuu U-kirjelmään U4/2024 vp. Suomi pitää tärkeänä asetusehdotuksen tavoitetta tukea näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja edistää metsävaratiedon avointa saatavuutta. Suomi tukee uusien menetelmien kehittämistä ja hyödyntämistä osana EU:n seurantakehikkoa. Suomi katsoo kuitenkin, että ensisijaisena tavoitteena tulisi olla, että jäsenvaltiotasosta tilastotietoa hyödynnettäisiin laajemmin ehdotetun karttajärjestelmän sijaan. Karttajärjestelmän hyödyllisyyttä arvioitaessa

tulisi ottaa huomioon karttapohjaisten tietojen ja niiden tulkinnan luotettavuuteen nykyisellään liittyvät haasteet. Suomi kiinnittää erityistä huomiota aineiston riittävän laadun varmistamiseen. Suomen mukaan EU:n metsien tilan seurantajärjestelmän tulisi perustua mahdollisuuksien mukaan olemassa oleviin valtakunnan metsien inventointitietojen harmonisoitiin ja Suomen mukaan ehdotuksen aiheuttamaa hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia tulisi pyrkiä rajaamaan. Lisäksi ehdotettua toimivallan siirtoa on vielä tarkasteltava huolellisesti ehdotuksen jatkoneuvotteluissa ja samalla tulisi kiinnittää huomiota sen tarkkarajaisuuteen ja täsmällisyyteen. Suomi pitää myös tärkeänä ehdotuksen lähtökohtaa, että metsätietojen jakamisessa huomioidaan mahdolliset turvallisuusriskit.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei ole vielä tätä muistiota laadittaessa toimittanut tausta-asiakirjaa maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelua varten.

Komission lainsäädäntöehdotuksen mukaan metsiin kohdistuu yhä enemmän painetta ilmastomuutoksen, ihmisen toiminnan sekä maankäytön muutosten takia. Esimerkiksi maastopalot, tuholaiset, kuivuus ja kuumuus voimistavat usein toisiaan. Ehdotuksen perusteluissa huomautetaan, että taajaan valtioiden rajat ylittävistä, mahdollisesti ihmisten turvallisuutta uhkaavista luonnonkatastrofeista tulee todennäköisempiä. Tämä nostaa metsienhoitoon ja maastopaloihin liittyviä kustannuksia.

Asetusehdotus toteaa, että metsiin kohdistuviin uhkiin voitaisiin vastata paremmin kattavalla, korkeatasoisella monitorointijärjestelmällä, joka käsittäisi EU-maiden kaikki metsät ja muut metsäiset maa-alueet. Ehdotuksen mukaan nykyisellään käytössä ei ole riittävästi harmonisoitua tietoa. Tämän katsotaan vaikeuttavan niin ikään jäsenvaltioiden tekemää metsiin liittyvää suunnittelua. Nykyisiä suunnitelmia ei pidetä riittävän kokonaisvaltaisina ja pitkäaikaisina vastaamaan metsien monikäyttöön liittyviin odotuksiin.

Ehdotuksen päätavoitteet ovat:

- Metsien tilan seurantajärjestelmän perustaminen, jonka komissio toteuttaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Järjestelmän tulisi mahdollistaa laadukkaan ja vertailtavan tiedon tuottaminen sekä kaukokartoituksen että maastossa tapahtuvan havainnoinnin avulla.
- Jäsenvaltioiden tukeminen vapaaehtoisten metsäsuunnitelmien kehittämisessä. Näytöön ja osallistavaan lähestymistapaan perustuvien suunnitelmien tulisi olla kokonaisvaltaisia ja käsittää pitkä aikaväli.

Ehdotuksen mukaan se tukee muun muassa seuraavia politiikkatoimia:

- Tarkoitus on varmistaa tietopohja EU:n metsästrategian toteuttamista varten. Samalla voidaan seurata strategian tavoitteiden toteutumista.
- Ehdotus tukisi EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteissa edistymisen seurantaan esimerkiksi vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelun osalta.
- LULUCF-asetusta ehdotus tukisi lisäämällä maantieteellisesti tarkan metsätiedon raportointia, ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa edistymisen seurantaan sekä mahdollistamalla hiiliviljelyä hiilenpoistojen sertifiointin mukaisesti.
- Biotalousstrategiaa tukisi indikaattoreiden parempi kattavuus, jota voitaisiin hyödyntää Euroopan komission yhteisen tietokeskuksen JRC:n biotalouden tietokeskuksessa.
- Esimerkiksi EU:n pelastuspalvelumekanismi (UCOM) hyötyisi paremmasta metsätiedosta, joka mahdollistaisi tarkemmat riskiarviot sekä varhaisia varoituksia antavien työkalujen kehittämisen maastopalojen ja muiden metsätuhojen osalta.
- Kasvinterveysasetusta vahvistaisi parempi tietopohja tuholaisdynamiikasta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotuksen oikeusperustana on SEUT 192 artiklan 1 kohta: Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan unionin toimista 191 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. SEUT 191 artikla koskee EU:n ympäristöpolitiikkaa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa asiaa käsittelevät ympäristövaliokunta (ENVI) ja maatalousvaliokunta (AGRI) yhteiskokousmenettelyssä. Vastuuvalmistelijoina toimivat Emma Wiesner (Renew, SE) ENVI-valiokunnasta ja Eric Sargiacomo (S&D, FR) AGRI-valiokunnasta. Asian käsittely alkaa parlamentissa joulukuun alussa. Komissio esittelee asian yhteiskokouksessa 3.12.2024.

Kansallinen valmistelu

Perusmuistio käsiteltiin metsäjaostossa 28.11.2024.

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 (luonnon- ja ympäristönsuojelu) ja 15 (maa- ja metsätalous) kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lainsäädäntöehdotuksen välittömät taloudelliset vaikutukset kohdistuvat pääosin hallintoon ja toimivaltaisiin viranomaisiin. Taloudelliset vaikutukset ovat Suomen arvion mukaan lähtökohtaisesti lainsäädännön vaatimusten täyttämistä syntyviä hallinnollisia sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyviä kustannuksia.

Ehdotuksen mukaisista muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Mahdollisista lisäresursseista linjataan tarvittaessa normaaliin tapaan julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarvioita koskevissa päätöksentekoprosesseissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission asetusehdotus COM(2023) 728

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Juha Roppola (MMM/LVO) p. 029 516 2169

VAHVA-tunnus

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/42/2024-MMM-226

Fallenius Sanna-Helena

26.11.2024

Maatalous- ja kalastusneuvoston 9.-10.12.2024 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 9.-10.12.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 9.-10.12.2024 asialistalla on puheenjohtajavaltion ja jäsenvaltioiden tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiat tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Asiakohta a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Asetus tietyillä uusilla genomitekniikoilla tuotetuista kasveista sekä niistä peräisin olevista elintarvikkeista ja rehuista: tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio ei ole vielä tätä muistiota laadittaessa toimittanut asiasta tausta-asiakirjaa.

Komissio antoi 5.7.2023 asetusehdotuksen, joka koskee tietyillä uusilla genomitekniikoilla (NGT = new genomic techniques) tuotettuja kasveja sekä niistä peräisin olevia elintarvik-

keita ja rehuja. Ehdotuksella on tarkoitus mukauttaa EU:n sääntelykehystä niin, että kasvinjalostuksessa käytettäville uusille genomiteknikoille luodaan omaa erillislainsäädäntöä.

NGT:ssä kyse on menetelmistä, joissa kasveihin ei viedä perintöainesta joko lainkaan tai viedään vain sellaista perintöainesta, joka on peräisin samasta lajista tai lähilajista, jonka kanssa kasvi pystyisi muutenkin risteytymään. Asetusehdotus koskee siis vain sellaisia genomiteknikoita, jotka rinnastuvat luonnossa tapahtuviin mutaatioihin tai perinteiseen kasvinjalostukseen eikä se koske ns. siirtogeenisiä kasveja, joissa on vierasta perintöainesta (muuntogeeniset kasvit = GM-kasvit).

Kasvinjalostuksessa uudet genomiteknikat voisivat toimia ratkaisuna, joiden avulla voitaisiin parantaa ruokajärjestelmän muutosjoustavuutta ja kestävyyttä. Niiden avulla voitaisiin vähentää mm. maatalouden tuotantopanosten, kuten kasvinsuojeluaineiden tai lannoitteiden, käyttöä. Jalostuksella voidaan parantaa myös kasvien ravitsemuksellisia ominaisuuksia.

Ehdotuksen käsittely aloitettiin Espanjan puheenjohtajakaudella neuvoston asiantuntijatyöryhmässä 10.7.2023. Espanja ei kuitenkaan hyvästä työstään huolimatta onnistunut kautensa lopuksi saamaan NGT-ehdotukselle neuvoston yleisnäkemyksiä.

Asetusehdotuksen käsittelyä jatkettiin Belgian puheenjohtajakaudella, jolloin keskityttiin lähinnä enää patenttiasiaan, joka on poliittisesti vaikein ratkaistava asia. Belgia yritti saada aikaan neuvoston määräenemmistön NGT-kompromissiehdotuksen taakse tarkentamalle patentteja koskevaa artiklaa 30 bis. Se ehdotti asiantuntijaryhmän perustamista käsittelemään patenttien vaikutuksia NGT-kasveihin ja komission selvitystä patentointikäytäntöjen vaikutuksista. Belgian esittämä kompromissiehdotus neuvoston neuvottelumandaatiksi ei kuitenkaan saanut vaadittua määräenemmistön tukea Coreperin kokouksessa helmikuussa 2024.

Unkarin puheenjohtajakaudella asetusehdotuksen käsittely ei ole edennyt. Unkari olisi halunnut avata lähes koko asetusehdotuksen, mutta tähän eivät jäsenvaltiot ole suostuneet, koska ne katsovat, että ko. kysymyksistä on jo keskusteltu neuvoston työryhmässä sekä Coreperin että maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksissa. Moni jäsenvaltio (ml. Suomi) katsoi, että Belgian helmikuussa esittämä kompromissiteksti on paras lähtökohta neuvottelujen jatkamiselle. Tämä kompromissiteksti on tulos Espanjan ja Belgian puheenjohtajakausten aikana käydyistä rakentavista neuvotteluista.

Euroopan parlamentti hyväksyi 7.2.2024 neuvottelukantansa komission asetusehdotukseen.

Asiakohta b) Työ eläinlääkintäalaa koskevien tehtävien alalla Unkarin puheenjohtajakaudella

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio Unkari ei ole toimittanut asiasta vielä tausta-asiakirjaa.

Unkarin puheenjohtajakaudella on arvioitu EU:n eläinterveyssäännösten toimivuutta ja sen aiheuttamaa hallinnollista taakkaa. Unkarin teettämän kyselytutkimuksen perusteella jäsenvaltiot ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä säännöstöön, mutta esille nostettiin myös tarve yhtenäistää toimeenpanoa yhteisen ohjeistuksen avulla sekä lisätä eräitä joustoja. Komissio on tekemässä vastaavaa arviointia ja sitä varten haastatellaan jäsenvaltioiden lisäksi myös sidosryhmät. Komission arviointi valmistuu keväällä 2026. Myös EU:n eläinlääkintäasetuksen käsittely on ollut aktiivista. Muina asioina esillä on ollut rokotteiden käyttö torjuttaessa mm. lintuinfluenssaa, sinikielitautia ja raivotautia, sekä eläintautitilanne

Euroopassa, EU:n eläinlääkeasetuksen edellyttämän mikrobilääketiedonkeruun haasteet sekä kansainvälisten järjestöjen ajankohtaiset asiat.

(mahd.) Asiakohta c) Bioteknologian potentiaali maatalous- ja elintarvikesektorilla
Tanskan ja Espanjan tiedotusasia

Tanska ja Espanja ovat ennakkotietojen mukaisesti nostamassa neuvoston muihin asioihin tiedotusasian koskien bioteknologian potentiaalia maatalous- ja elintarvikesektorilla. Suomi tukee Tanskan ja Espanjan tiedotusasiaa ja todennäköisesti siihen liittyy myös muita jäsenvaltioita.

Tanskan ja Espanjan tausta-asiakirjaluonnoksessa viitataan komission maaliskuussa 2024 antamaan tiedonantoon bioteknologiasta ja biovalmistuksen vauhdittamisesta ja todetaan, että uuden komission odotetaan antavan ns. bioteknologiasäädöksen. Bioteknologialla on paljon potentiaalia maatalous- ja elintarvikesektorilla, jossa bioteknologia voi ratkaista sektorin kohtaamia haasteita. Vahva bioteknologiaeollisuus voi taata vankemman ruuan- ja rehuntuotannon sekä edistää kilpailukykyä ja uusia työpaikkoja. Tausta-asiakirjassa viitataan Draghin raporttiin, jossa innovaatiot nähdään tärkeinä kilpailukyvyyn vahvistamisessa. Tausta-asiakirjassa korostetaan, että maatalous- ja elintarvikesektori pitää yhtä lailla olla tulevan bioteknologia säädöksen keskiössä.

Tausta-asiakirjassa todetaan, että bioteknologian ratkaisut ovat olennaisia koko elintarviketurvallisuudelle. Ne voivat auttaa parantamaan kasvien resilienssiä ja kasvinsuojelua sekä esimerkiksi lisäävät resurssitehokkuutta, vähentävät ruokahävikkiä ja -jätettä. Tällä hetkellä komissio on jo antanut asiaan liittyvää lainsäädäntöä, kuten asetuksen tietyillä uusilla genomiteknikoilla tuotetuista kasveista (NGT).

Tausta-asiakirjassa viitataan myös sekä syksyllä 2023 että keväällä 2024 maatalous- ja kalastusneuvoston muissa asioissa esiin nostettuun tiedotusasiaan yksinkertaisemmasta ja innovaatioystävällisestä sääntelykehyksestä maatalous- ja elintarvikesektorilla.

Tausta-asiakirjassa peräänkuulutetaan, että komissio teettäisi tutkimuksen siitä, kuinka asiaan liittyvää EU-lainsäädäntöä voitaisiin vielä sujuvoittaa entisestään. Tämä voisi toimia lähtöpisteenä lainsäädännön muokkaamiselle. Biopohjaisia ratkaisuja rajoittavat monet lainsäädännölliset esteet. Onkin tärkeää, että näitä esteitä vähennettäisiin ja yksinkertaistettaisiin. Näin voitaisiin edistää EU:n houkuttelevuutta tutkimuksen ja kehityksen alalla.

(mahd.) Asiakohta d) Ravinteiden kierrätyksen ja biokaasutuotannon pullonkaulojen purkaminen maatilatasolla
Suomen tiedotusasia

Suomi on valmistellut neuvoston muihin asiakohtiin tiedotusasian ravinteiden kierrätyksen ja biokaasutuotannon edistämisestä ja pullonkaulojen purkamisesta. Tausta-asiakirjaluonnoksessa korostetaan, että maatalouden sivuvirtojen ja lannan hyödyntäminen biokaasuksi ja kierrätyslannoitteiksi voisi edistää mm. maatilojen taloutta, vähentää päästöjä, parantaa omavaraisuutta ja yleisesti edistää biotaloutta.

Tausta-asiakirjassa todetaan, että maataloutta ja maaseutualueita pitäisi paremmin hyödyntää biokaasun ja biometaanin EU-tason tavoitteissa. Tuotannon edistämiseksi on kuitenkin tärkeää purkaa pullonkauloja tuotannon edistämisen tieltä. Tausta-asiakirjassa todetaan myös, että biokaasutuotantoon investointi on valtava satsaus maatilalle, joten investointeja pitäisi edistää. Tausta-asiakirjassa tunnistetaan muutamia selkeitä pullonkauloja. Yhdeksi näistä tunnistetaan maatalouden valtiontukisäännöt, jotka eivät salli maatilojen myydä tuottamaansa biokaasua markkinoille. Asiaa edistäisi myös, mikäli lannan kuljetusta isompiin käsittelylaitoksiin voitaisiin tukea.

Tausta-asiakirjan lopuksi todetaan, että maatalouden tulevaisuusvisioon tulisi lisätä bio-kaasun, kierrätyslannoitteiden ja paikallisen bioenergian tuotannon edistäminen. Lisäksi asiaa tulisi edistää myös muilla politiikan aloilla, kuten liikennepolitiikassa. Maatalouden valtiontukisääntöjä olisi hyvä tarkastella pullonkaulojen purkamiseksi.

(mahd.) Asiakohta e) Lainsäädännön kehittäminen droonien käytöstä kasvinsuojeluaineiden levityksessä

Portugalin tiedotusasia

Portugali tuo maatalous- ja kalastusneuvostoon tiedotusasian lainsäädännön kehittämisestä liittyen droonien käyttöön kasvinsuojeluaineiden levityksessä. Suomi tukee Portugalin tiedotusasiaa.

Kasvinsuojeluaineiden lentolevitys on pääsääntöisesti kielletty EU:ssa, mutta jäsenvaltioilla on mahdollisuus myöntää poikkeuksia. Suomen poikkeusmahdollisuudet on rajattu toimenpiteisiin kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaisesti ja metsätuhojen torjunnasta annetun lain mukaisesti. Tekninen kehitys on kuitenkin tuonut lentolevityksen miehittämättömillä ilma-aluksilla ajankohtaiseksi ja lokakuussa hyväksyttiin kasvinsuojeluaineista annetun lain muutos, joka mahdollistaa näiden käytön koe- ja tutkimustoiminnassa.

Suomessa miehittämättömien ilma-alusten, eli droonien käyttö on ensin mahdollistettu koe- ja tutkimustoiminnassa, koska Tukesin drooneja koskevan selvityksen mukaan vielä ei ollut saatavilla riittävästi riskinvähennysmenetelmiä ja dataa, jotta kasvinsuojeluaineiden droonilevitys olisi voitu arvioida riittävän hyvin osana kasvinsuojeluaineiden hyväksymisjärjestelmää. Tämä koski erityisesti tuulikulkeuman mittauksia ja riskinarviointia. Tutkimusta tehdään Euroopassa, joten oletettavasti ala kehittyy niin, että voidaan siirtyä koe- ja tutkimustoiminnasta laajamittaisempaan käyttöön vähän ajan päästä.

Droonien käytön mahdollistaminen sisältyi komission kasvinsuojeluaineiden kestävää käyttöä koskevaan asetusehdotukseen (SUR), jonka komissio veti pois. Ehdotuksessa oli tarkoitus mahdollistaa droonilevitys tapauksissa, joissa riskit käytöstä ovat samalla tasolla tai alemmat verrattuna muihin levitystapoihin.

Portugali ehdottaa tiedotusasiassaan, SUR-asetusehdotukseen viitaten, että neuvosto kannustaisi komissiota antamaan säädösehdotuksen miehittämättömien ilma-alusten käytöstä kasvinsuojeluaineiden levityksessä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston muut asiat.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 29.11.2024

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Asiakohta a) Neuvotteleva virkamies Sanna Viljakainen, MMM/RO/ETU, sanna.viljakainen@gov.fi, puh. 0295 162 037

Asiakohta b) Apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, MMM/RO/EKY, taina.aaltonen@gov.fi, puh. 0295 162 439

Asiakohta c) (mahd.) Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, sanna-helena.fallenius@gov.fi, puh. 0295 162 073

Johtava asiantuntija Sanna Viljakainen, MMM/RO/ETU, sanna.viljakainen@gov.fi, puh. 0295 162 037

Asiakohta d) (mahd.) Ylitarkastaja Veli-Pekka Reskola, MMM/RO/MY, veli-pekka.reskola@gov.fi, puh. 0295 162 193

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, sanna-helena.fallenius@gov.fi, puh. 0295 162 073

Asiakohta e) (mahd.) Johtava asiantuntija Tove Jern, MMM/RO/ETU, tove.jern@gov.fi, puh. 0295 162 318

VAHVA-tunnus

EU/42/2024

Liitteet

-

Viite

-

Liitteet -